Zeszyt ćwiczeń

ChatGPT i Claude dla prawników: praktyczne użycie w kancelarii i dziale prawnym

Kurs VITA: vita.edu.pl/courses/chatgpt-i-claude-dla-prawnikow

24 ćwiczenia, po jednym do każdej lekcji. Na końcu znajdziesz przykładowe odpowiedzi. Najpierw spróbuj odpowiedzieć samodzielnie, dopiero potem zajrzyj do wzorów. Postacie i sytuacje w ćwiczeniach są przykładowe. Zeszyt jest materiałem edukacyjnym, nie poradą prawną ani konsultacją specjalisty, i nie zastępuje prawnika, księgowego ani inspektora ochrony danych. Stan prawny: listopad 2026.

Ćwiczenia

Moduł 1. Co AI robi dobrze, a co źle

Lekcja 1.1. Jak działa model językowy i dlaczego brzmi pewnie nawet wtedy, gdy się myli

Zadaj wybranemu modelowi pytanie z własnej praktyki, które nie zawiera danych klienta (na przykład o definicję pojęcia z polskiej ustawy). W odpowiedzi podkreśl trzy twierdzenia, które musiałbyś sprawdzić przed użyciem w piśmie, i przy każdym wpisz rodzaj ryzyka: definicja, data, cytat albo powołanie na źródło. Następnie sprawdź każde z nich w oficjalnym źródle.

Lekcja 1.2. Zadania, w których AI pomaga prawnikowi, i takie, w których nie wolno jej ufać

Wypisz pięć zadań, które wykonujesz w pracy w tygodniu (bez danych klientów), i przypisz każdemu kolor: zielone, żółte lub czerwone. Przy każdym dopisz jedno zdanie: jak sprawdzisz wynik albo dlaczego zadania nie powierzysz modelowi.

Lekcja 1.3. Halucynacje i nieaktualność: przypadek zmyślonego orzeczenia i procedura weryfikacji

Weź odpowiedź modelu na pytanie prawne bez danych klienta (albo fragment poniższego przykładu) i przeprowadź pięć kroków procedury. Zapisz w tabeli lub liście: co zaznaczyłeś, gdzie sprawdziłeś, wynik (potwierdzone, zmienione, nie znaleziono) i decyzję (zostaje w piśmie lub usuwam).

Moduł 2. Tajemnica zawodowa, RODO i prywatność

Lekcja 2.1. Co wolno wkleić do ChatGPT lub Claude: tajemnica zawodowa i RODO w pigułce

Przygotuj listę pięciu pytań kontrolnych, na które odpowiadasz przed wklejeniem dokumentu klienta do narzędzia AI. Zastosuj ją do umowy pożyczki między osobą fizyczną a spółką, która zawiera imiona, adresy i kwotę 80 000 zł.

Lekcja 2.2. Ustawienia kont w ChatGPT i Claude krok po kroku: trening, tryb tymczasowy, plany biznesowe

Uzupełnij własną listę kontrolną ustawień dla jednego konta (ChatGPT albo Claude), które planujesz wykorzystywać w pracy. Dla każdego punktu zapisz: stan ustawienia, datę sprawdzenia i osobę, która ją potwierdziła.

Lekcja 2.3. Anonimizacja przed wklejeniem: wzór polecenia i przypadek umowy z danymi klienta

Zanonimizuj poniższy fragment, zapisz tabelę zamienników i sprawdź, czy został jakikolwiek identyfikator pośredni. Fragment: "Zleceniodawca: Marek Wiśniewski, PESEL [numer], zam. w Opolu przy ul. Fikcyjnej 12, prowadzący gabinet weterynaryjny jedyny w gminie. Wynagrodzenie: 6 000 zł netto."

Moduł 3. Analiza umów i dokumentów

Lekcja 3.1. Wgrywanie dokumentu i pytania kontrolne: streszczenie, mapa stron, definicje

Weź anonimową umowę (wzór lub własny projekt bez danych klienta) i przygotuj pięć pytań kontrolnych: jedno o to, co model odczytał, jedno o streszczenie, jedno o mapę, jedno o definicje i jedno o to, czego w dokumencie nie ma. Przy każdym zapisz, jak sprawdzisz odpowiedź.

Lekcja 3.2. Przegląd umowy z AI: tabela klauzul ryzyka i ocena wyniku

Oceń poniższy fragment tabeli według czterech pytań. Fragment umowy: "§ 5 ust. 1. Wynagrodzenie wynosi 12 000 zł płatne w 30 dni od faktury. § 6 ust. 2. Strona A odpowiada za szkody do wysokości wynagrodzenia. § 8 ust. 1. Umowę

zawarto na czas nieokreślony." Wiersze tabeli: 1) "§ 5 ust. 1, wynagrodzenie 12 000 zł płatne w 30 dni, ryzyko: długi termin płatności"; 2) "§ 6 ust. 2, odpowiedzialność nieograniczona"; 3) "§ 9 ust. 1, brak prawa do wypowiedzenia".

Lekcja 3.3. Rozbieżności między wersjami i załącznikami: kontrola próbkowa, gdy AI coś pominie

Przygotuj plan kontroli dla dwóch wersji umowy i załącznika z cennikiem. Zapisz: dwa polecenia dla modelu (porównanie wersji i zgodność załącznika), trzy elementy dokumentu do kontroli próbkowej oraz warunek, przy którym uznasz, że porównanie modelu jest niekompletne.

Moduł 4. Pisma, opinie i korespondencja

Lekcja 4.1. Szkic pisma i korespondencji z AI: struktura polecenia, ton, rola prawnika

Wybierz jedno realne, rutynowe pismo ze swojej praktyki (np. prośba o uzupełnienie dokumentów), zanonimizuj dane i napisz polecenie zawierające wszystkie pięć części. Pod nim zapisz trzy rzeczy, które sprawdzisz w szkicu, zanim go wyślesz.

Lekcja 4.2. Wzór: polecenie i szkic wezwania do zapłaty oraz maila do klienta

Napisz polecenie do szkicu wezwania do zapłaty dla innej należności (wymyśl własne zanonimizowane dane, kwotę w zł i termin) oraz zapisz pięć pozycji listy kontrolnej, które sprawdzisz w odpowiedzi.

Lekcja 4.3. Gdy szkic jest zły: redakcja, uzupełnianie uzasadnienia i granice AI

Weź własny, wymyślony szkic odpowiedzi na wezwanie (kilka zdań z jednym przytoczonym przepisem, zbyt ostrym tonem i krótkim uzasadnieniem). Zapisz trzy kolejne polecenia redakcyjne, po jednej zmianie każde, oraz co sprawdzisz po każdym z nich.

Moduł 5. Research prawniczy z AI

Lekcja 5.1. AI jako pomoc w researchu, nie źródło prawa: plan researchu

Wybierz pytanie prawne z własnej praktyki (zanonimizowane, bez danych klienta), zapisz je jednym zdaniem z datą stanu prawnego i napisz polecenie, które prosi model o mapę zagadnień bez numerów przepisów i bez cytatów. Dopisz listę trzech rzeczy, które sprawdzisz w bazach oficjalnych.

Lekcja 5.2. Bazy oficjalne: Dziennik Ustaw, API Sejmu, SAOS i EUR-Lex

Podaj w sześciu krokach procedurę sprawdzenia przepisu przytoczonego przez model: od odnalezienia aktu w bazie po zapis w notatce. Wskaż, w której bazie szukasz aktu polskiego, orzeczenia polskiego sądu i aktu UE.

Lekcja 5.3. Sprawdzanie cytatów przepisów i orzeczeń z AI: procedura trzech kroków

Ułóż własną tabelę kontrolną trzech pozycji z fikcyjnej notatki modelu (artykuł z cytatem, powołanie na wyrok, ogólne zdanie o orzecznictwie). Dla każdej pozycji wpisz trzy kroki i oznaczenie wyniku.

Moduł 6. Projects, własne instrukcje i szablony promptów

Lekcja 6.1. Projects w Claude i ChatGPT oraz własne instrukcje: co to jest i co wolno tam trzymać

Zapisz, co umieścisz w projekcie "Korespondencja" w swojej kancelarii, a czego nie, oraz ustal jedną osobę, która zatwierdza zawartość projektu. Przykład podaj dla fikcyjnej kancelarii.

Lekcja 6.2. Wzór: instrukcje projektu dla kancelarii i szablon promptu

Napisz instrukcje projektu (do 1000 znaków) dla projektu "Przegląd umów" w wybranej kancelarii lub dziale prawnym oraz wypełnij szablon pięciu części dla jednego zadania, np. streszczenia klauzuli.

Lekcja 6.3. Biblioteka promptów zespołu: nazewnictwo, wersje, testowanie

Załóż w wybranej kancelarii listę trzech poleceń: nadaj im nazwy z wersjami, dopisz opis, autora i datę oraz zaplanuj test na dwóch przykładach fikcyjnych. Wskaż osobę zatwierdzającą.

Moduł 7. Wdrożenie w kancelarii

Lekcja 7.1. Odpowiedzialność prawnika i etyka

Przygotuj dla swojej kancelarii (lub działu prawnego) pięć pytań kontrolnych, na które odpowiadasz przed pierwszym użyciem narzędzia AI w sprawie klienta. Przy każdym pytaniu wskaż źródło: przepis, artykuł KERP, paragraf Regulaminu albo numer rekomendacji KIRP.

Lekcja 7.2. Polityka użycia AI w kancelarii i informowanie klienta

Dla czterech zleceń fikcyjnej kancelarii zaproponuj wstępną ocenę: bez powiadomienia, powiadomienie klienta albo rozmowa o zgodzie. Zlecenia: a) rutynowe wezwanie do zapłaty faktury na 4 800 zł od spółki Mazurskie Meble sp. z o.o. z Olsztyna, b) opinia dla zarządu spółki z Poznania w sporze, którego ujawnienie mogłoby zaszkodzić klientowi w negocjacjach, c) klient z Torunia zastrzegł w umowie osobiste prowadzenie sprawy przez radcę, d) kancelaria chce użyć akt spraw do dalszego trenowania modelu. Przy każdym wskaż numer rekomendacji.

Lekcja 7.3. Mała kancelaria wprowadza AI w 30 dni

Zapisz wpis do rejestru incydentów AI dla zdarzenia z 9. dnia. Wpis ma zawierać datę, osobę zgłaszającą, opis zdarzenia, dane, których dotyczy, ocenę ryzyka, działania natychmiastowe, działania naprawcze, osobę odpowiedzialną i termin przeglądu. Nie wpisuj w rejestrze danych klienta, wystarczy odesłanie do numeru sprawy.

Moduł 8. Projekt końcowy: polityka AI i biblioteka promptów

Lekcja 8.1. Projekt końcowy, część 1: mapa zadań i klasyfikacja danych

Wypisz osiem zadań, które w Twojej kancelarii zajmują najwięcej czasu. Dla każdego wskaż klasę danych (A-D), zapisz, czy AI może pomagać już teraz, po anonimizacji, czy dopiero po decyzji osoby odpowiedzialnej, i dopisz sposób kontroli wyniku.

Lekcja 8.2. Projekt końcowy, część 2: polityka użycia AI

Napisz politykę użycia AI dla swojej kancelarii w ośmiu punktach: cel i zakres, osoba odpowiedzialna, narzędzia i konta, klasy danych, zasady pracy, klienci, incydenty, szkolenie i przegląd. Każdy punkt ma mieć konkretne zdania z nazwiskami, terminami i klasami z Twojej mapy zadań, bez pustych pól.

Lekcja 8.3. Projekt końcowy, część 3: biblioteka 10 promptów i plan przeglądu

Przygotuj bibliotekę dziesięciu poleceń: kod i wersja, klasa danych, pełna treść polecenia, sposób kontroli wyniku. Następnie napisz plan przeglądu: częstotliwość, wydarzenia wywołujące przegląd, osoby i zapisy.

Przykładowe odpowiedzi

Moduł 1. Co AI robi dobrze, a co źle

Lekcja 1.1. Jak działa model językowy i dlaczego brzmi pewnie nawet wtedy, gdy się myli

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, pytanie: "Jak ustawa definiuje pojęcie X w umowie o zamówieniu publicznym?". Twierdzenie 1: "Artykuł Y ustawy mówi, że...", rodzaj: cytat, sprawdzenie w tekście ustawy w Dzienniku Ustaw wykazało inne brzmienie. Twierdzenie 2: "Przepis obowiązuje od 2019 roku", rodzaj: data, sprawdzenie w tekście jednolitym pokazało późniejszą nowelizację. Twierdzenie 3: "Powołują się na to sądy apelacyjne", rodzaj: powołanie na źródło, nie znalazłem orzeczenia, więc nie użyję tego zdania. Wniosek: pierwszy szkic był użyteczny jako plan odpowiedzi, ale każdy cytat i każda data wymagały sprawdzenia.

Do wydruku: [Zeszyt ćwiczeń do kursu (PDF)](/downloads/Zeszyt-cwiczen-chatgpt-i-claude-dla-prawnikow.pdf) zawiera wszystkie 24 ćwiczenia z kursu wraz z przykładowymi rozwiązaniami.

Lekcja 1.2. Zadania, w których AI pomaga prawnikowi, i takie, w których nie wolno jej ufać

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, dział prawny spółki z Poznania. 1) Streszczenie własnej notatki ze spotkania zarządu: zielone, porównam z notatką. 2) Szkic odpowiedzi na reklamację dostawcy: żółte, powołania na umowę wpiszę z dokumentu. 3) Wyjaśnienie definicji z ustawy dla zarządu: żółte, sprawdzę w tekście aktu w Dzienniku Ustaw. 4) Wskazanie wyroków na poparcie stanowiska: czerwone, wyszukam w oficjalnych bazach, model najwyżej podpowie hasła do wyszukiwarki. 5) Decyzja, czy spółka wejdzie w spór: czerwone, to decyzja prawnika i zarządu.

Lekcja 1.3. Halucynacje i nieaktualność: przypadek zmyślonego orzeczenia i procedura weryfikacji

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, odpowiedź modelu w sprawie o zapłatę. Zaznaczono trzy elementy. 1) Powołanie na art. X ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych: sprawdzone w Dzienniku Ustaw, przepis istnieje, ale brzmienie w odpowiedzi było sparafrazowane; decyzja: zostaje, z cytatem z tekstu aktu. 2) Zdanie "Sąd Apelacyjny w Gdańsku przyjął w 2021 roku, że...": w oficjalnej bazie orzeczeń nie znaleziono; decyzja: usuwam. 3) Zdanie o zmianie przepisu w roku 2020: sprawdzone w tekście jednolitym i nowelizacjach, zmiana jest późniejsza, więc stan prawny w odpowiedzi nieaktualny; decyzja: poprawiam. Notatka do akt: trzy elementy, data kontroli, źródło każdego z nich.

Moduł 2. Tajemnica zawodowa, RODO i prywatność

Lekcja 2.1. Co wolno wkleić do ChatGPT lub Claude: tajemnica zawodowa i RODO w pigułce

Przykładowa odpowiedź: 1) Czy umowa z klientem lub zasady kancelarii ograniczają użycie AI (rekomendacja 12)? 2) Jakie konto i jaka umowa z dostawcą obowiązują i czy zapewniają poufność (rekomendacje 3 i 4)? 3) Czy dokument zawiera dane osobowe (art. 4 pkt 1 RODO): tak, imiona i adresy. 4) Czy mogę je usunąć lub zastąpić oznaczeniami, zachowując sens zadania (art. 25 RODO): tak, strony jako "Pożyczkodawca" i "Pożyczkobiorca", adresy usunięte, kwota zostaje. 5) Czy mam wątpliwość co do zakresu tajemnicy: jeśli tak, pytam samorząd zawodowy lub inspektora ochrony danych przed wklejeniem.

Lekcja 2.2. Ustawienia kont w ChatGPT i Claude krok po kroku: trening, tryb tymczasowy, plany biznesowe

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, Kancelaria Radcy Prawnego Anny Zielińskiej w Lublinie, konto ChatGPT, sprawdzenie 20.11.2026. 1) Plan konta: osobisty, do pracy z danymi klientów nie używamy (potwierdziła Anna Zielińska). 2) Improve the model for everyone: wyłączone, historia zachowana. 3) Memory: wyłączona dla pracy z dokumentami. 4) Temporary chat: stosowany do rozmów testowych, bez danych klientów. 5) Kciuk w górę lub w dół: nie używamy. 6) Umowa powierzenia: brak, więc dokumenty klientów nie trafiają do narzędzia. Kolejny przegląd ustawień: za trzy miesiące albo po powiadomieniu od dostawcy.

Lekcja 2.3. Anonimizacja przed wklejeniem: wzór polecenia i przypadek umowy z danymi klienta

Przykładowa odpowiedź: Po anonimizacji: "Zleceniodawca: Osoba 1, PESEL: [usunięty], miejsce zamieszkania: M1, adres: [usunięty], prowadzący działalność usługową. Wynagrodzenie: 6 000 zł netto." Tabela zamienników (u mnie, poza narzędziem): Osoba 1 = Marek Wiśniewski; M1 = Opole. Identyfikator pośredni: zwrot "gabinet weterynaryjny jedyny w gminie" wskazywał konkretną osobę, więc zastąpiłem go ogólnym "działalność usługowa". Kwotę 6 000 zł zostawiłem, bo jest potrzebna do analizy i sama nie wskazuje osoby.

Moduł 3. Analiza umów i dokumentów

Lekcja 3.1. Wgrywanie dokumentu i pytania kontrolne: streszczenie, mapa stron, definicje

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, wzór umowy zlecenia na kwotę 9 000 zł. 1) "Podaj liczbę stron i tytuły paragrafów, które odczytałeś": porównam ze spisem w dokumencie. 2) "Streść umowę w pięciu zdaniach z numerami paragrafów": sprawdzę kwotę 9 000 zł i termin w wymienionych paragrafach. 3) "Podaj mapę: paragraf i jedno zdanie opisu": policzę paragrafy i porównam kolejność. 4) "Wypisz definicje z § 1 dosłownie": porównam słowo po słowie. 5) "Czego w umowie brakuje w zakresie rozwiązania umowy?": sprawdzę wyszukiwarką w pliku, czy rzeczywiście nie ma słów "wypowiedzenie" i "odstąpienie".

Lekcja 3.2. Przegląd umowy z AI: tabela klauzul ryzyka i ocena wyniku

Przykładowa odpowiedź: Wiersz 1: cytat zgodny z umową, opis ryzyka sensowny dla strony, która musi czekać na zapłatę, ale ocena zależy od tego, kim jest nasz klient. Wiersz 2: sprzeczny z umową, bo § 6 ust. 2 ogranicza odpowiedzialność do wysokości wynagrodzenia; wiersz błędny, poprawiam. Wiersz 3: § 9 w umowie nie występuje, więc wiersz zmyślony, usuwam. W tekście umowy brak zapisu o wypowiedzeniu: wpisuję to jako brak i kieruję pytanie do klienta. Wniosek: z trzech wierszy do dalszej pracy przydaje się tylko pierwszy.

Lekcja 3.3. Rozbieżności między wersjami i załącznikami: kontrola próbkowa, gdy AI coś pominie

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, umowa dostawy między spółkami z Lublina i Gdyni. Polecenie 1: "Zestaw w tabeli wszystkie różnice między wersją 1 a wersją 2 z numerem paragrafu, obu brzmieniami i rodzajem zmiany; jeśli nie widzisz części dokumentu, napisz to". Polecenie 2: "Porównaj ceny w załączniku nr 1 z kwotami w § 3 i wypisz rozbieżności". Próbka: § 2 (przedmiot), § 3 (cena), załącznik nr 1, plus wyszukanie wszystkich kwot w złotych w obu plikach. Warunek niekompletności: znajduję własną ręką różnicę, której nie ma w tabeli, albo model nie podał części dokumentu, której nie widział. Wtedy porównuję całość samodzielnie.

Moduł 4. Pisma, opinie i korespondencja

Lekcja 4.1. Szkic pisma i korespondencji z AI: struktura polecenia, ton, rola prawnika

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, dział prawny spółki w Poznaniu. Polecenie: "Jesteś radcą prawnym w dziale prawnym polskiej spółki. Napisz mail do [DOSTAWCA] z prośbą o aktualne zaświadczenie o niezaleganiu do [TERMIN]. Fakty: umowa z [DATA], poprzednie zaświadczenie wygasa [DATA]. Format: do 100 słów, trzy krótkie akapity, ton rzeczowy. Ograniczenia: bez przepisów, bez gróźb, braki oznacz w nawiasie kwadratowym." Sprawdzam: 1) czy daty i termin zgadzają się z aktami, 2) czy mail nie obiecuje nic, czego spółka nie zamierza zrobić, 3) czy w treści nie zostały oznaczenia w nawiasach kwadratowych.

Lekcja 4.2. Wzór: polecenie i szkic wezwania do zapłaty oraz maila do klienta

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, najem lokalu w Gdyni. Polecenie: "Jesteś radcą prawnym w polskiej kancelarii. Przygotuj szkic wezwania do zapłaty zaległego czynszu od [WYNAJMUJĄCY] do [NAJEMCA]. Fakty: umowa najmu z dnia [DATA], zaległość za dwa miesiące, razem 8 400 zł (2 x 4 200 zł), brak wpłaty. Żądanie: zapłata w terminie 7 dni. Układ: strony, opis zaległości, żądanie, skutek braku zapłaty, zakończenie. Ton rzeczowy. Nie podawaj przepisów ani odsetek; braki oznacz w nawiasie kwadratowym." Lista: 1) kwota 8 400 zł zgadza się z dwoma miesiącami po 4 200 zł, 2) daty zgodne z umową, 3) wstawione dane stron, 4) brak przepisów dopisanych przez model, 5) brak obietnic wyniku.

Lekcja 4.3. Gdy szkic jest zły: redakcja, uzupełnianie uzasadnienia i granice AI

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, spór o dostawę w Białymstoku. Polecenie 1: "Skróć szkic do 200 słów, zachowaj kolejność akapitów." Sprawdzam: czy została data dostawy i kwota. Polecenie 2: "Usuń sformułowania oceniające, zostaw fakty." Sprawdzam: czy ton nadal jasno wyraża stanowisko. Polecenie 3: "Rozbuduj uzasadnienie do trzech akapitów na podstawie moich tez, bez przepisów i bez nowych faktów; braki oznacz w nawiasie kwadratowym." Sprawdzam: czy model nie dopisał przepisu lub faktu, a oznaczone braki uzupełniam po sprawdzeniu w oficjalnej bazie. Przepis z pierwszego szkicu usuwam do czasu weryfikacji.

Moduł 5. Research prawniczy z AI

Lekcja 5.1. AI jako pomoc w researchu, nie źródło prawa: plan researchu

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, kancelaria w Katowicach. Pytanie: "Czy pracodawca [SPÓŁKA] może

jednostronnie zmienić miejsce świadczenia pracy; stan na 20.11.2026." Polecenie: "Jesteś radcą prawnym w polskiej kancelarii. Nie podawaj numerów przepisów, sygnatur ani cytatów. Wypisz pytania pomocnicze, słowa do wyszukiwania w bazach aktów i orzeczeń oraz rodzaje źródeł do przejrzenia; zaznacz, co zależy od treści umowy." Sprawdzę w bazach: 1) tekst przepisów wskazanych w mapie zagadnień, 2) czy akt był zmieniany po dacie ogłoszenia, 3) czy znalezione orzeczenia dotyczą podobnego stanu faktycznego.

Lekcja 5.2. Bazy oficjalne: Dziennik Ustaw, API Sejmu, SAOS i EUR-Lex

Przykładowa odpowiedź: 1) Zapisz, co dokładnie podał model: akt, numer artykułu, treść. 2) Akt polski znajdź przez API Sejmu (ELI) po tytule lub pozycji w Dz.U., akt UE w EUR-Lex, orzeczenie polskiego sądu w SAOS. 3) Otwórz tekst w oryginale. 4) Porównaj treść z tym, co podał model, zdanie po zdaniu. 5) Sprawdź, czy akt był zmieniany po dacie tekstu i czy jest wersja po zmianach. 6) Zapisz w notatce źródło, datę sprawdzenia i wniosek. Jeśli niczego nie znajdziesz, traktuj cytat jako niepotwierdzony i zapisz to w notatce.

Lekcja 5.3. Sprawdzanie cytatów przepisów i orzeczeń z AI: procedura trzech kroków

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, spór o umowę najmu lokalu w Olsztynie. Pozycja 1, artykuł ustawy z cytatem: krok 1, znaleziony w API Sejmu (ELI) po pozycji w Dz.U.; krok 2, cytat różni się od tekstu w jednym zdaniu; krok 3, akt ma późniejsze zmiany, wersja do sprawdzenia. Wynik: potwierdzone z zastrzeżeniem. Pozycja 2, wyrok sądu apelacyjnego z datą: krok 1, w SAOS nie znaleziono orzeczenia z taką datą i takim sądem; kroki 2 i 3 niemożliwe. Wynik: niepotwierdzone. Pozycja 3, zdanie o utrwalonej linii orzeczniczej: krok 1, brak wskazanych orzeczeń; wynik: niepotwierdzone, trzeba samodzielnie przejrzeć orzeczenia.

Moduł 6. Projects, własne instrukcje i szablony promptów

Lekcja 6.1. Projects w Claude i ChatGPT oraz własne instrukcje: co to jest i co wolno tam trzymać

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, Kancelaria Radcy Prawnego Anny Zielińskiej w Lublinie. Do projektu "Korespondencja" trafiają: instrukcje stylu (ton rzeczowy, język polski), trzy wzory pism z danymi zastąpionymi oznaczeniami [KLIENT] i [KWOTA], lista kontrolna szkicu, słowniczek pojęć. Nie trafiają: akta spraw, wezwania z prawdziwymi danymi stron, skany umów z klientami, hasła i numery rachunków. Zawartość zatwierdza osoba wskazana w kancelarii jako odpowiedzialna za korzystanie z AI (Rekomendacja KIRP nr 16 zaleca wskazać taką osobę), a zmiany wymagają jej zgody. Przed użyciem w projekcie sprawdzam politykę kancelarii i ustawienia konta.

Lekcja 6.2. Wzór: instrukcje projektu dla kancelarii i szablon promptu

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, dział prawny spółki w Gdańsku. Instrukcje: "Pracujesz jako asystent prawnika w dziale prawnym polskiej spółki. Streszczasz klauzule umów po polsku, krótko i rzeczowo. Nie podajesz numerów przepisów ani cytatów orzeczeń; braki oznaczasz pytaniem w nawiasie kwadratowym. Nazwy stron są zastąpione oznaczeniami [STRONA A] i [STRONA B]. Na końcu wskaż dwie rzeczy do sprawdzenia przez prawnika." Szablon: ROLA: prawnik w dziale prawnym. ZADANIE: streszczenie klauzuli kar umownych dla kierownika działu. DANE: treść klauzuli ze stronami oznaczonymi [STRONA A], [STRONA B]. FORMAT: do 100 słów, punkty. OGRANICZENIA: bez przepisów, braki oznacz w nawiasie kwadratowym.

Lekcja 6.3. Biblioteka promptów zespołu: nazewnictwo, wersje, testowanie

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, dział prawny spółki w Gdańsku. Polecenia: 1) "Mail do klienta, zwięzły, v2" (autor: Marta Nowak, 12.11.2026, opis: mail do 120 słów bez obietnic wyniku); 2) "Umowa, streszczenie klauzuli, v1" (autor: Jan Kowalski, 15.11.2026); 3) "Wezwanie, szkic, v3" (autor: Marta Nowak, 18.11.2026, zmiana: dodany zakaz podawania odsetek). Test dla "Wezwanie, szkic, v3": przypadek A (należność 8 400 zł, pełne daty) i przypadek B (należność 12 300 zł, brak daty faktury; polecenie powinno oznaczyć brak w nawiasie kwadratowym). Zatwierdza kierownik działu prawnego. Przegląd co kilka miesięcy lub po zmianie narzędzia.

Moduł 7. Wdrożenie w kancelarii

Lekcja 7.1. Odpowiedzialność prawnika i etyka

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, Kancelaria Radcy Prawnego Marty Wrony w Rzeszowie. 1) Czy umowa z klientem ogranicza lub zakazuje użycia AI? (rekomendacja nr 12). 2) Jakie informacje z akt wejdą do narzędzia i dokąd trafiają? (rekomendacja nr 2, KERP art. 15 ust. 1-3). 3) Co umowa z dostawcą mówi o poufności wejścia i wyjścia oraz o trenowaniu modeli? (rekomendacje nr 3, 4 i 7). 4) Czy sprawa wymaga powiadomienia klienta albo jego zgody? (rekomendacje nr 13 i 14). 5) Kto w kancelarii ma dostęp do wyników i czy złożył pisemne zobowiązanie do tajemnicy? (Regulamin § 4 ust. 2 i § 5). Jeśli na któreś pytanie brak odpowiedzi, narzędzie nie wchodzi do tej sprawy, dopóki nie

zapytasz samorządu lub inspektora ochrony danych.

Lekcja 7.2. Polityka użycia AI w kancelarii i informowanie klienta

Przykładowa odpowiedź: a) Zwykle bez powiadomienia, jeśli umowa z klientem nie ogranicza AI (rekomendacje nr 12 i 13): sprawa rutynowa, narzędzie standardowe, użyte zgodnie z przeznaczeniem. Ocenę i jej powody warto zapisać w aktach. b) Powiadomienie klienta o korzystaniu z narzędzia i jego zakresie (rekomendacja nr 13), bo ujawnienie mogłoby mu zaszkodzić. c) Rozmowa o zgodzie (rekomendacja nr 14): klient wymagał osobistego zaangażowania prawnika, więc trzeba ocenić, czy narzędzie przejmuje dużą część jego pracy. d) Rekomendacja nr 14 wymienia trenowanie modelu na danych klienta wśród sytuacji, w których zgoda może być wymagana; ocenia to prowadzący sprawę, a do czasu oceny takiego użycia nie wprowadzamy. To wstępna ocena, końcową podejmuje prowadzący sprawę.

Lekcja 7.3. Mała kancelaria wprowadza AI w 30 dni

Przykładowa odpowiedź: Data zgłoszenia: 9. dzień wdrożenia. Zgłasza: aplikant Kacper. Opis: tydzień wcześniej wklejono do prywatnego konta w narzędziu AI fragment umowy najmu (sprawa nr 14/2026 w kancelarii), z imieniem, nazwiskiem i adresem klienta. Dane: dane osobowe klienta, informacje objęte tajemnicą zawodową. Ocena ryzyka: wymaga ustalenia, jak skonfigurowano konto, czy trening na rozmowach był włączony i jak długo przechowywane są rozmowy; do czasu ustalenia traktujemy zdarzenie jako poważne. Działania natychmiastowe: zebrać od Kacpra wszystkie rozmowy z konta, sprawdzić ustawienia konta, usunąć rozmowę zgodnie z opcjami dostawcy. Działania naprawcze: zakaz kont prywatnych w sprawach klientów, szkolenie zespołu, wzór anonimizacji. Decyzja o powiadomieniu klienta: podejmuje Ewa Wiśniewska po konsultacji z inspektorem ochrony danych lub samorządem, na piśmie. Odpowiedzialna: Ewa Wiśniewska. Przegląd: po 30 dniach, wraz z całym wdrożeniem.

Moduł 8. Projekt końcowy: polityka AI i biblioteka promptów

Lekcja 8.1. Projekt końcowy, część 1: mapa zadań i klasyfikacja danych

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, Kancelaria Radcy Prawnego Anny Zielińskiej w Lublinie (radca Anna Zielińska, aplikant Marek, asystentka Barbara). 1) Streszczenie ustawy lub rozporządzenia: klasa A, AI pomaga od razu, kontrola: porównanie z tekstem aktu w API Sejmu (ELI). 2) Plan researchu przed opinią: klasa A, od razu, kontrola: każdy przepis i orzeczenie sprawdzone w oficjalnej bazie. 3) Redakcja własnego artykułu na stronę kancelarii: klasa B, od razu, kontrola: czytanie całości przez radcę. 4) Lista kontrolna dokumentów od klienta przy nowej sprawie: klasa B, od razu, kontrola: Anna Zielińska zatwierdza listę. 5) Przegląd umowy najmu lokalu w Lublinie: klasa C, po anonimizacji (strony, adres, NIP, kwoty szczególne), kontrola: próbkowe porównanie wyniku z umową. 6) Szkic wezwania do zapłaty 4 800 zł: klasa C, po anonimizacji, kontrola: prawnik sprawdza kwoty, daty i podstawę. 7) Mail do klienta z podsumowaniem sprawy: klasa D, bez AI do czasu decyzji osoby odpowiedzialnej, bo zawiera oryginalne dane i strategię. 8) Analiza akt sprawy z pełnymi danymi stron: klasa D, tylko po ocenie umowy z dostawcą, konfiguracji i umowy z klientem, osobno dla każdej sprawy. Zasada dla całej mapy: w razie wątpliwości przyjmij wyższą klasę danych.

Lekcja 8.2. Projekt końcowy, część 2: polityka użycia AI

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, Kancelaria Radcy Prawnego Anny Zielińskiej w Lublinie.

1. Cel i zakres. Polityka określa, jak osoby pracujące w kancelarii korzystają z narzędzi opartych na sztucznej inteligencji (ChatGPT, Claude). Obowiązuje radcę, aplikanta i asystentkę.
2. Osoba odpowiedzialna. Anna Zielińska aktualizuje politykę, odpowiada na pytania zespołu i decyduje w sprawach niejasnych.
3. Narzędzia i konta. Używamy wyłącznie kont założonych przez kancelarię i zatwierdzonych przez Annę Zielińską. Konta prywatne nie służą do pracy nad sprawami klientów. Ustawienia każdego konta (m.in. dotyczące trenowania modeli) sprawdzamy przy zakładaniu i po każdej zmianie dostawcy, a przed zatwierdzeniem oceniamy umowę z dostawcą i jej dokumenty, w tym powierzenie.
4. Klasy danych. Klasy A i B: praca w zatwierdzonych narzędziach. Klasa C: po anonimizacji według instrukcji kancelarii, z kontrolą dokumentu przed wklejeniem. Klasa D: tylko po decyzji Anny Zielińskiej, osobno dla sprawy. W razie wątpliwości przyjmujemy wyższą klasę.
5. Zasady pracy. Wynik AI to szkic. Każdy cytat przepisu lub orzeczenia sprawdzamy w oficjalnej bazie, każde pismo i opinię zatwierdza radca. Używamy poleceń z biblioteki kancelarii.
6. Klienci. Przy przyjmowaniu zlecenia sprawdzamy, czy umowa z klientem nie ogranicza AI. Ocena, czy powiadomić klienta lub poprosić o zgodę, jest zapisana w aktach. Klauzulę informacyjną dołączamy do umowy.
7. Incydenty. Każdą wpadkę (np. wklejenie danych na niewłaściwym koncie) zgłaszamy Annie Zielińskiej tego samego dnia, bez oceniania osoby. Zdarzenie trafia do rejestru, a o powiadomieniu klienta lub organu decyduje

Anna Zielińska po konsultacji z inspektorem ochrony danych lub samorządem.
8. Szkolenie i przegląd. Każda nowa osoba przechodzi szkolenie przed pierwszym użyciem narzędzi. Politykę, listę narzędzi i bibliotekę poleceń przeglądamy co trzy miesiące, najbliższy przegląd w marcu 2027, oraz po każdym incydencie.

Lekcja 8.3. Projekt końcowy, część 3: biblioteka 10 promptów i plan przeglądu

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, Kancelaria Radcy Prawnego Anny Zielińskiej w Lublinie. We wszystkich poleceniach dodajemy zdanie: "Nie wymyślaj przepisów, orzeczeń ani cytatów; jeśli czegoś nie wiesz, napisz, że nie wiesz."

1. ANL-01 v1, klasa C. "Jesteś asystentem radcy prawnego w Polsce. Poniżej zanonimizowana umowa (strony: Strona A, Strona B). Przygotuj streszczenie w dziesięciu punktach z numerami paragrafów. Nie dodawaj informacji spoza tekstu." Kontrola: próbkowe porównanie z umową.
2. ANL-02 v1, klasa C. "Przeanalizuj umowę i zestaw w tabeli klauzule ryzyka dla Strony A: numer paragrafu, treść, dlaczego ryzykowna, propozycja zmiany." Kontrola: radca czyta każdy wiersz z umową.
3. ANL-03 v1, klasa C. "Wypisz wszystkie definicje i terminy umowne z numerami paragrafów i wskaż użycia niezgodne z definicją." Kontrola: sprawdzenie dwóch losowych terminów.
4. ANL-04 v1, klasa C. "Porównaj wersje 1 i 2 umowy i wypisz zmiany paragraf po paragrafie, także w załącznikach." Kontrola: diff w edytorze.
5. PIS-01 v1, klasa C. "Przygotuj szkic wezwania do zapłaty 4 800 zł z terminem siedmiu dni, bez wyliczania odsetek. Dane: dłużnik Spółka A, wierzyciel Spółka B." Kontrola: radca sprawdza kwotę, daty i podstawę.
6. PIS-02 v1, klasa B. "Napisz mail do klienta, który wyjaśnia prostym językiem, jak wygląda dalszy przebieg sprawy, na podstawie poniższych punktów." Kontrola: radca dopisuje dane sprawy ręcznie.
7. PIS-03 v1, klasa B. "Skróć poniższy tekst o jedną trzecią, zachowaj formalny ton i wszystkie liczby." Kontrola: porównanie liczb.
8. RES-01 v1, klasa A. "Zaproponuj plan researchu w sprawie ustawy o prawach konsumenta: pytania, zagadnienia do sprawdzenia w przepisach, słowa do wyszukiwarek orzeczeń; nie podawaj numerów przepisów ani sygnatur." Kontrola: każde źródło sprawdzone w oficjalnej bazie.
9. RES-02 v1, klasa A. "Wymień zagadnienia i hasła dotyczące kar umownych, które trzeba sprawdzić w przepisach; nie podawaj numerów artykułów i oznacz te punkty, w których nie masz pewności." Kontrola: wyszukanie przepisów w API Sejmu (ELI) i porównanie z listą.
10. ORG-01 v1, klasa B. "Przygotuj listę dokumentów, o które prosimy klienta przy sprawie o zapłatę z umowy, w formie listy kontrolnej." Kontrola: Anna Zielińska zatwierdza listę.

Plan przeglądu: co trzy miesiące (pierwszy w marcu 2027) oraz po incydencie, zmianie ustawień dostawcy, nowelizacji ważnej dla kancelarii lub zmianie umowy z dostawcą. Przegląd prowadzi Anna Zielińska, uczestniczą wszyscy. Zapisy: rejestr zmian biblioteki z numerami wersji, nowa wersja polityki, notatka w bazie wiedzy o ocenionych narzędziach, lista osób przeszkolonych.

Na koniec kursu możesz wydrukować całość: [Zeszyt ćwiczeń do kursu (PDF)](/downloads/Zeszyt-cwiczen-chatgpt-i-claude-dla-prawnikow.pdf) z 24 ćwiczeniami i rozwiązaniami.